

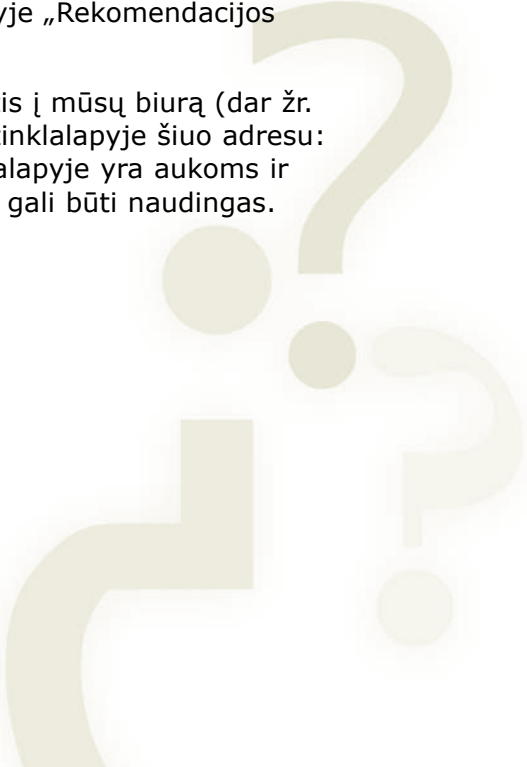
Įvadas

Daugeliui nukentėjusiųjų ir liudytojų dalyvavimas teisme gali kelti stresą. Jei turite duoti parodymus baudžiamosios bylos teismo posėdyje, tikimės, kad šis lankstinukas padės jums suprasti, kas vyksta teisme.

Šiame lankstiniuke mėginama atsakyti į dažniausiai mums užduodamus klausimus. Jame nėra nagrinėjamos visos galimos situacijos ir tai nėra juridinė konsultacija. Jei jums reikalinga juridinė konsultacija, kreipkitės į solisitorių (advokatą).

Taip pat turime lankstinuką „Valstybinių kaltinimų direktoriaus funkcijos“ (The Role of the DPP), kuriame suprantama kalba paaiškinta, kuo užsiima Valstybinių kaltinimų direktorius (VKD). Daugiau informacijos apie šio biuro darbą rasite mūsų leidinyje „Rekomendacijos kaltintojams“.

Dėl šių leidinių kopijų galite kreiptis į mūsų biurą (dar žr. 25 psl.). Jas galite skaityti mūsų tinklalapyje šiuo adresu: **www.dppireland.ie**. Be to, tinklalapyje yra aukoms ir liudininkams skirtas skyrius, kuris gali būti naudingas.

Liudytojo dalyvavimas teisme

Valstybinių kaltinimų direktoriaus biuras

Atspausdintas šio lankstinuko kopijas galite gauti mūsų biure tiek airių, tiek anglų k. Kontaktinę informaciją rasite 25 psl.

Norėdami atsisiųsti lankstinuką viena iš toliau nurodytų kalbų, apsilankykite mūsų tinklalapyje **www.dppireland.ie**:

- arabų
- anglų
- kinų (mandarinų)
- prancūzų
- airių
- latvių
- lietuvių
- mandarinų
- lenkų
- portugalų (brazilų)
- rumunų
- rusų
- ispanų

Turinys

Pagrindiniai faktai

1.	Ką daro Valstybinių kaltinimų direktorius (VKD)?	8
2.	Ką daro vyriausiasis kaltinimo solisitorius?	8
3.	Kas būna po to, kai kas nors praneša apie nusikaltimą?	8
4.	Kokie yra kriminalinių nusikaltimų tipai?	9
5.	Kurie teismai nagrinėja nusikaltimus?	10
6.	Ar galiu pateikti skundą VKD biurui?	11

Esant liudytojais

7.	Kas gali būti liudytoju baudžiamojoje byloje?	11
8.	Jei esu liudytojas, kaip būsiu pakviestas duoti parodymus?	11
9.	Kas būna po to, kai Gardaí (policija) apkaltina kaltinamąjį?	12
10.	Jei esu liudytojas arba nukentėjęs, ar galiu pamatyti parodymų knygą?	12
11.	Ar nuosprendis priimamas pagal parodymų knygą?	12
12.	Kas yra liudytojo parodymai dalyvaujant priešingos šalies advokatui?	13

Teismo byla

13.	Kas būna, kai byla pradama nagrinėti teisme?	13
14.	Ar dėl kokių nors priežasčių teismo posėdis gali neįvykti?	15

15. Kas yra teisinė priežiūra? 16

Pagalba liudytojams ir nukentėjusiesiems

16. Kokią pagalbą galiu gauti, jei turiu duoti parodymus kaip nusikaltimo auka? 16
17. Kokią pagalbą galiu gauti dėl atvykimo į teismą duoti parodymus išlaidų padengimo? 17
18. Jei duodu parodymus kaip nukentėjusysis, ar susitiksiu su kaltintojų grupe prieš teismo posėdį? 17
19. Kas vyksta per paruošiamąjį posėdį? 18
20. Jei esu nusikaltimo auka, ar galiu pamatyti raštišką teismo posėdžio protokolą? 18
21. Kas bus, jei nenorėsiu būti teismo salėje su kaltinamuoju, kai duosiu parodymus? 18
22. Kokie liudytojai gali naudotis vaizdo ryšiu? 19
23. Jei esu nusikaltimo auka, ar galiu gauti advokatą, kuris man atstovautų teisme? 19
24. Ar mano pavardė bus pavišinta, kai duosiu parodymus? 20
25. Ar kaltinamojo pavardė gali būti paskelbta viešai? 20
26. Jei esu nusikaltimo auka, kaip teisėjas ir prisiekusieji nustatys, kaip mane paveikė nusikaltimas? 21
27. Jei esu nukentėjusysis, ar turiu teisę gauti kompensaciją? 21

Apeliacija dėl bylos

28.	Ar gali kaltinamasis apskūsti nuosprendį arba bausmę?	22
29.	Ar Valstybinių kaltinimų direktorius (VKD) gali apskūsti nuosprendį?	23
30.	Kas gali prašyti VKD apskūsti pernelyg švelnų nuosprendį?	23
31.	Kaip apeliacinio teismo teisėjai peržiūri nuosprendį?	24
•	Kaip kreiptis į VKD biurą	25
•	Kita naudinga informacija	26
•	Kokia yra VKD biuro struktūra	28
•	Rodyklė	29

Pagrindiniai faktai

1. Ką daro Valstybinių kaltinimų direktorius (VKD)?

VKD sprendžia, ar apkaltinti asmenis, įvykdžiusius nusikaltimą – t. y. „patraukti jį baudžiamojon atsakomybėn“. VKD taip pat sprendžia, kokie kaltinimai bus pateikiami. Prasidėjus teisminiam persekiojimui, VKD biuras atsako už kaltintojo versiją.

2. Ką daro Vyriausiasis kaltinimo solisitorius?

Vyriausiasis kaltinimo solisitorius yra VKD solisitorius; jis taip pat yra VKD biuro Solisitorių skyriaus vadovas. Solisitorių skyriaus personalas atstovauja VKD visuose Dubline vykstančiuose teismuose. Vietiniai valstybės solisitoriai atstovauja VKD visuose ne Dubline vykstančiuose teismuose.

3. Kas būna, kai kas nors praneša apie nusikaltimą?

Kai kas nors praneša Garda Síochána (Gardaí) apie nusikaltimą, taikoma eilė etapų.

- Gardaí užrašo liudytojo arba asmens, kuris pranešė apie nusikaltimą, parodymus. Liudytojo parodymai yra raštiškas ieškinio protokolas.
- Gardaí nagrinėja nusikaltimą.
- Priklausomai nuo to, ką nustato, Gardaí gali suimti nusikaltimu įtariamą asmenį („įtariamąjį“).

- VKD nusprendžia, ar bus keliama baudžiamoji byla. Sunkių nusikaltimų atvejais Gardaí siunčia medžiagą VKD ir sprendimą priima VKD. Lengvesnių nusikaltimų atvejais sprendimą priima Gardaí (nors jie vis tiek kelia baudžiamąją bylą VKD, kuris turi teisę nurodyti Gardaí, kaip nagrinėti bylą, vardu).
- Tuomet Gardaí apkaltina asmenį, kuris yra įtariamas padaręs nusikaltimą.
- Gardaí atveda įtariamąjį apylinkės teismo teisėjui. Nuo šio momento įtariamasis yra laikomas „kaltinamuoju“.
- Teisėjas sprendžia, ar iki bylos nagrinėjimo kaltinamasis turėtų būti laikomas kalėjime (areštinėje), ar jį reikėtų paleisti už užstatą.
- Paskiriama teismo proceso data.
- Prasideda teisminis nagrinėjimas.

4. Kokie yra baudžiamųjų nusikaltimų tipai?

Kriminaliniai nusikaltimai gali būti dviejų tipų: supaprastinta tvarka nagrinėjami nusižengimai ir nusikaltimai, už kuriuos numatyta baudžiamoji atsakomybė.

Supaprastinta tvarka nagrinėjami nusižengimai

- yra lengvesni nusikaltimai;
- juos nagrinėja teisėjas be prisiekusiųjų apylinkės teisme;
- nusižengimai, už kuriuos baudžiama trumpesniu nei 12 mėnesių laisvės atėmimu už vieną nusižengimą (tačiau, kai kuriais atvejais, įvykdžius daugiau nei

vieną nusižengimą, teisėjas gali taikyti maksimalią, 2 metų laisvės atėmimo trukmės bausmę).

Nusikaltimai, už kuriuos numatyta baudžiamoji atsakomybė

- yra sunkesni nusikaltimai;
- juos nagrinėja teisėjas ir prisiekusieji išvažiuojamajame apylinkės teisme arba Centriniam baudžiamųjų bylų teisme (Londone);
- jei teismas nuteisia kaltinamąjį, skiriamos griežtesnės bausmės, už kai kuriuos nusikaltimus – net kalinimas iki gyvos galvos;
- kartais Specialiajame baudžiamųjų bylų teisme juos nagrinėja trys teisėjai be prisiekusiųjų.

5. Kurie teismai nagrinėja nusikaltimus?

Teismai yra keturių tipų: apylinkės teismas, išvažiuojamasis teismas, Centrinis baudžiamųjų bylų teismas ir Specialusis baudžiamųjų bylų teismas.

Apylinkės teismas (District Court)

Tai yra pirmasis teismas, į kurį Gardaí atveda kaltinamąjį. Apylinkės teisme teisėjas:

- išklauso išsamiai išdėstytus kaltinimus, pateiktus kaltinamajam;
- nurodo, ar byla yra paruošta perduoti teismui;
- nagrinėja lengvesnes bylas (supaprastinta tvarka nagrinėjamus nusižengimus) be prisiekusiųjų.

Kaltinamasis gali prisipažinti „kaltu“ arba „nekaltu“. Jei kaltinamasis „neprisipažįsta kaltu“ apylinkės teisme, kaltintojai kvies liudytojus duoti parodymus, mėgindami įrodyti, kad kaltinamasis yra kaltas.

Išvažiuojamasis teismas (Circuit Court) ir Centrinis baudžiamųjų bylų teismas (Central Criminal Court)

Šie teismai nagrinėja bylas, kurios paprastai yra sudėtingesnės už apylinkės teisme nagrinėjamas bylas. Šiuose teismuose teisėjui padeda prisiekusieji. Prisiekusieji privalo nuspręsti, ar kaltinamasis yra kaltas, ar ne.

Specialusis baudžiamųjų bylų teismas (Special Criminal Court)

Šis teismas yra panašus į išvažiuojamąjį teismą ir Centrinį baudžiamųjų bylų teismą, išskyrus tai, kad:

- nėra prisiekusiųjų;
- kiekvieną bylą nagrinėja trys teisėjai.

6. Ar galiu pateikti skundą VKD biurui?

Taip. Jeigu turite nusiskundimų dėl mūsų darbo, galite susisiekti su mūsų biuru – žr. kontaktinius duomenis, esančius 25 puslapyje.

Esant liudytojais

7. Kas gali būti liudytoju baudžiamojoje byloje?

Kaltintojai arba gynėjai – t. y. tie, kurie gina kaltinamąjį – gali kviešti liudyti teisme bet ką, kas turi informacijos apie nusikaltimą.

8. Jei esu liudytojas, kaip būsiu pakviestas duoti parodymus?

Gausite liudytojo šaukimą į teismą duoti parodymus tam tikru metu ir tam tikroje vietoje – tai vadinama „teismo

šaukimo įteikimu“. Liudytojo šaukimą į teismą yra įteikia Gardaí.

9. Kas būna po to, kai Gardaí apkaltina kaltinamąjį?

Po to, kai Gardaí apkaltina kaltinamąjį, kaltintojai surenka parodymus prieš kaltinamąjį. Dokumentas su šiais parodymais yra vadinamas Parodymų knyga; tai yra svarbi bylos dalis.

Parodymų knygoje

- yra liudytojų, įskaitant nukentėjusįjį, parodymai;
- knygoje yra kitų dokumentų, taip pat daiktinių įrodymų, pvz., nuotraukų ar ginklų, kurie bus pateikiami teisme, sąrašas.

Kaltintojams surinkus visus teismui reikalingus įrodymus, Gardaí pateikia parodymų knygos kopiją kaltinamajam. Tuomet paskiriama bylos nagrinėjimo data.

10. Jei esu liudytojas arba nukentėjusysis, ar galiu pamatyti parodymų knygą?

Ne. Galite pamatyti savo paties parodymų kopiją, bet ne visą parodymų knygą.

11. Ar byla išsprendžiama pagal parodymų knygą?

Ne. Teismas ir prisiekusieji išsprendžia bylą remdamiesi teisme išklausytais parodymais, o ne tuo, kas yra parodymų knygoje.

12. Kas yra liudytojo parodymai dalyvaujant priešingos šalies advokatui?

Liudytojo parodymai dalyvaujant priešingos šalies advokatui yra liudytojo parodymai prisiekus (teisiškai įpareigojantis liudininko pažadas sakyti tiesą). Kaltintojai arba gynėjai gali prašyti teisėjo leisti jiems išklaudyti parodymus prieš teisimą. Jei teisėjas sutinka, prisaikdintas solisitorius arba baristeris užduos jums klausimus teismo salėje. Kita šalis taip pat gali užduoti jums klausimus.

Jūsų atsakymai bus užrašyti. Kai baigsite duoti parodymus, teismo sekretorius juos jums perskaitys. Jei sutinkate, kad jie teisingi, turėsite pasirašyti.

Teismo byla

13. Kas būna, kai byla pradedama nagrinėti teisme?

Jei bylą nagrinėja prisiekusieji, VKD atstovaujantis baristeris pristatys kaltintojo versiją. Taip pat dalyvaus VKD atstovaujantis kaltinimo solisitorius. Kaltintojai atstovauja Airijos tautą, o ne atskirą asmenį. Todėl, net ir tuomet, jei esate nusikaltimo auka, VKD neatstovauja jūsų kaip atskiro asmens.

Baristeris pradės paaiškindamas prisiekusiesiems bylos esmę. Tuomet baristeris po vieną kvies liudytojus. Kai baristeris pakvies jus kaip liudytoją, pagal įstatymus turite sakyti tiesą.

Šiame skyriuje aprašmi pagrindiniai teismo bylos aspektai:

Prisiekusieji

Jūs neturite pažinoti nė vieno iš prisiekusiųjų. Jei bent vieną pažįstate, turite pasakyti tai kaltinimo solisitoriumi

Liudytojo dalyvavimas teisme

Valstybinių kaltinimų direktoriaus biuras

ar baristeriui. Teisėjas neleis niekam, kas pažįsta auką ar kaltinamąjį arba turi kitų ryšių, būti prisiekusiuoju.

Parodymų davimas

Kaltinimo baristeris, klausydamas jūsų parodymų, užduos klausimus. Kai kaltintojai baigs jūsų apklausą, jus gali apklausti gynėjai. Tai vadinama kryžmine apklausa.

Gynybos pradžia

Kai kaltintojai baigia visų liudytojų apklausą, savo versiją pristato gynėjai.

Jie gali rinktis, ką daryti.

- Jie gali kviesti gynybos liudytojus. Tokiu atveju kaltintojai gali kryžmiškai apklausti gynybos liudytojus.
- Jie gali kviesti kaltinamąjį duoti parodymus. Tokiu atveju kaltintojai gali kryžmiškai apklausti kaltinamąjį.
- Jie gali tiesiog įrodinėti, kad kaltintojai neįrodė savo versijos. Taip yra dėl to, kad pagal įstatymus kaltintojai turi įrodyti, kad kaltinamasis yra kaltas, tačiau kaltinamajam nereikia įrodyti nekaltumo. Prisiekusiesiems neleidžiama parodymų nedavusio kaltinamojo laikyti kaltu.

Verdikto svarstymas

Kai kaltinamieji ir gynėjai baigia savo liudytojų apklausą:

- jie iš eilės įrodinėja savo versiją prisiekusiesiems;
- teisėjas apibendrina įrodymus, paaiškina prisiekusiesiems įstatymus ir pasako jiems, ką reikia iširti galutiniam sprendimui, arba „verdiktui“, priimti;

- tuomet prisiekusieji eina į prisiekusiųjų pasitarimo kambarį apsvarstyti verdikto.

Jei nustatoma, kad kaltinamasis yra nekaltas, jis(i) yra laisvas ir gali išeiti. Jei prisiekusieji nesutaria dėl verdikto, VKD turi nuspręsti, ar turi vykti naujas teismas. Prisiekusiesiems nustačius, kad kaltinamasis yra kaltas, teisėjas turi nuspręsti, kokia turi būti bausmė.

Bausmės skyrimas kaltinamajam

Bausmės nuosprendį teisėjas nebūtinai turi priimti iš karto. Paprastai teisėjas nustato vėlesnę datą bausmei paskirti. Taip yra tam, kad lygtinai nuteistuosius prižiūrintys inspektoriai, socialiniai darbuotojai, gydytojai, psichiatrai arba Gardaí (priklausomai nuo konkretaus atvejo) turėtų laiko paruošti pranešimą.

Šie pranešimai padeda teisėjui priimti sprendimą dėl bausmės paskyrimo. Seksualinių arba smurtinių nusikaltimų atvejais į pranešimus gali būti įtrauktas pranešimas apie poveikį aukai. Jame aprašoma, kokį poveikį nusikaltimas turėjo aukai.

14. Ar dėl kokių nors priežasčių teismo posėdis gali neįvykti?

Teismo posėdis kartais gali neįvykti nustatytą dieną dėl įvairių priežasčių, pavyzdžiui šiais atvejais:

- dėl ligos negali dalyvauti svarbus liudytojas;
- toliau nebegali dirbti teisinė gynėjų grupė;
- teisme nagrinėjamų bylų sąrašas yra pilnas ir nėra teisėjo ar teismo, pasirengusio nagrinėti bylą;
- gynėjai pradėjo teisinę priežiūrą, kad sustabdytų teisminį nagrinėjimą.

15. Kas yra teisinė priežiūra?

Yra keli teisinės priežiūros (bylos nagrinėjimo dar kartą aukštesnės instancijos teisme) tipai. Bendro tipo teisinė priežiūra – tai, kai kaltinamasis prašo Civilinių bylų teismo neleisti pirmosios instancijos teismui arba VKD tęsti teisminį nagrinėjimą. Pavyzdžiui, kaltinamasis gali prašyti Civilinių bylų teismo sustabdyti teisminį nagrinėjimą dėl šių priežasčių:

- nusikaltimo tyrimas ar teisminis persekiojimas užtruko per ilgai; arba
- bylos nagrinėjimas pernelyg užsitęsė, todėl galimybė į teisingą teismą negali būti užtikrinta kaltinamajam.

Jei teismas sutinka sustabdyti teisminį nagrinėjimą, kaltinamasis išlaisvinamas. Net jei teisinė priežiūra baigiasi nesėkmingai, Civilinių bylų teismas gali ilgam sustabdyti teisminį nagrinėjimą.

Pagalba liudytojams ir nukentėjusiesiems

16. Kokią pagalbą galiu gauti, jei turiu duoti parodymus kaip nusikaltimo auka?

Kaltinimo solisitorius kartu su Gardaí pasirūpins, kad visada žinotumėte, kaip vyksta bylos nagrinėjimas.

Taip pat yra įvairių organizacijų, teikiančių teisinę pagalbą. Tai reiškia, kad, jei norite, į teismą jus lydės ir teismo metu su jumis bus savanoris. Pagalbos nusikaltimų aukoms linija, telefonu teikianti pagalbą nusikaltimo aukoms, gali pateikti jums teisinės pagalbos tarnybos ir kitų pagalbos nukentėjusiesiems tarnybų duomenis.

Pagalbos nusikaltimų aukoms linijai galite skambinti šiuo tel. nr: 1850 211 407 arba 085 133 7711.

17. Kokią pagalbą galiu gauti dėl atvykimo į teismą duoti parodymus išlaidų padengimo?

Už liudytojų išlaidų padengimą atsako Gardai. Tai yra jūsų išlaidos, susijusios su atvykimu į teismą duoti parodymus. Į šias išlaidas gali įeiti kelionės, maisto ir, kai kuriais atvejais, apgyvendinimo išlaidos.

Išlaidas padengia to rajono, kuriame nagrinėjama byla, Garda priežiūros pareigūnas (apylinkės pareigūnas). Tai gali sutvarkyti Garda, kuri atsako už jūsų bylą. Garda gali prašyti pateiktų jūsų išlaidų čekius.

Kai kuriais atvejais, kad galėtumėte atvykti į teismą, išlaidos gali būti sumokamos avansu prieš bylos nagrinėjimą.

18. Jei duodu parodymus kaip nukentėjusysis, ar susitiksiu su kaltintojų grupe prieš teismo posėdį?

Paprastai su kaltinimo grupe galima susitikti paruošiamojo posėdžio metu. Paruošiamojo posėdžio metu susitinkama su tiriančiuoju Garda, kaltinimo solisitoriumi ir bylą nagrinėjančiu baristeriu. Sunkiais, pvz., seksualinių nusikaltimų atvejais, prieš prasidedant teismo procesui ši posėdį surengti pasiūlys kaltinimo solisitorius.

Jei norėtumėte šio posėdžio ir jums tai nebuvo pasiūlyta, turite apie tai pranešti už jūsų bylą atsakingai Garda. Garda susisieks su VKD biuru arba vietiniu valstybės solisitoriumi ir susitars dėl paruošiamojo posėdžio.

19. Kas vyksta per paruošiamąjį posėdį?

Paruošiamųjų posėdžių metu baristeris ir solisitorius gali paaiškinti jums, kas vyksta teisme. Tačiau griežtos taisyklės neleidžia jiems kalbėtis su jumis apie tai, kokius parodymus duosite. Taip yra dėl to, kad nebūtų laikoma, kad kažkas jums nurodė, ką sakyti teisme.

20. Jei esu nusikaltimo auka, ar gali pamatyti raštišką teismo posėdžio protokolą?

Raštiškas teismo posėdžio protokolą yra vadinamas kopija (nuorašu). Kaltinimo ir gynybos grupės gali gauti šią kopiją pasibaigus teismui ir jeigu yra apeliacija. Tik teisėjas nusprendžia, ar galite pamatyti kopiją.

21. Kas bus, jei nenorėsiu būti teismo salėje su kaltinamuoju, kai duosiu parodymus?

Daugumoje atvejų parodymus turėsite pateikti teismo salėje. Tačiau kai kuriais atvejais parodymus galėsite pateikti naudodamiesi vaizdo ryšiu – tiesioginio televizijos ryšio sistema. Tai turi privalumų.

- Duodate parodymus prieš kamerą kitoje teismo pastato dalyje, toliau nuo teismo posėdžių salės.
- Teisininkai gali uždavinėti jums klausimus taip, tarsi sėdėtumėte priešais juos.
- Jūsų duodami parodymus teismas matys televizijos ekrane. Tačiau matysite tik asmenį, užduodantį jums klausimus, o ne kaltinamąjį.

22. Kokie liudytojai gali naudotis vaizdo ryšiu?

Seksualinių ar smurtinių nusikaltimų atvejais jaunesni nei 18 metų amžiaus liudytojai ir asmenys su mokymosi negalia duodami parodymus gali naudotis vaizdo ryšiu, išskyrus atvejus, kai teisėjas nusprendžia, kad jie turi būti teismo salėje.

Jums naudojantis vaizdo ryšiu, būnant vaizdo ryšio kambaryje jums padės asmuo iš Teismų tarnybos. Jei norite, galite paprašyti leisti apžiūrėti šį kambarį iki teismo pradžios, kad prieš duodami parodymus apsiprastumėte.

Bet koku kitu atveju, teismui leidus, galėsite naudotis vaizdo ryšiu.

23. Jei esu nusikaltimo auka, ar galiu gauti advokatą, kuris man atstovautų teisme?

Ne, advokatas negali jūsų atstovauti, išskyrus atvejus, kai esate sunkaus seksualinio nusikaltimo auka ir gynėjai nori kryžmiškai jus apklausti apie jūsų seksualinį gyvenimą. Tam reikia gauti teisėjo leidimą. Advokatas gali atstovauti jus teisme, kai gynėjai prašo teisėjo leidimo.

Teisinės pagalbos komisija parūpins jums advokatą nemokamai. Už jūsų bylą atsakingas kaltinimo solisitorius už jus tai sutvarkys. Jūsų advokatas su jumis susitiks prieš gynėjams kreipiantis dėl jūsų kryžminės apklausos. Jūsų advokatas taip pat bus teisme, kai teisėjas praneš gynėjams, ar jie gali atlikti jūsų kryžminę apklausą, ar ne.

Jeigu teisėjas leidžia atlikti jūsų kryžminę apklausą, jūsų advokatas kryžminės apklausos metu jūsų atstovauti negali. Visgi teisėjas privalo užtikrinti, kad gynėjai kryžminės apklausos metu neviršytų teismo nustatytų apribojimų.

24. Ar mano pavardė bus paviešinta, kai duosiu parodymus?

Apskritai duodami parodymus jūs negalite nuslėpti savo tapatybės. Taip yra dėl to, kad Airijos Konstitucijoje nurodyta, jog visos bylos turi būti nagrinėjamos viešai, išskyrus teisėje numatytus išimtinius atvejus.

Tai gali būti nagrinėjant tam tikro pobūdžio bylas, pavyzdžiui:

- išprievartavimas ir kai kurie seksualinių nusikaltimų atvejai;
- atvejai, kai kaltinamajam yra mažiau nei 18 metų.

Šiais atvejais teismo posėdžiai vyksta nedalyvaujant visuomenei. Tai reiškia, kad paprastai teismo salėje būna tik tiesiogiai susiję žmonės. Teismo salėje gali būti žurnalistai. Tačiau tais atvejais, kai nagrinėjime nedalyvauja visuomenė, žurnalistams neleidžiama skelbti kaltinamojo ar nukentėjusiųjų pavardžių ir neleidžiama skelbti tokios informacijos, kuri galėtų padėti sužinoti jų pavardes. Šias taisykles pažeidęs žurnalistas yra laikomas įvykdžiusiu kriminalinį nusikaltimą.

25. Ar kaltinamojo pavardė gali būti paskelbta viešai?

Šis klausimas yra sudėtingas ir čia negalime išsamiai paaiškinti įstatymų, kurie bus taikomi šiuo atveju.

Kai kuriais atvejais pavardžių viešai skelbti iš viso negalima. Pavyzdžiui, išprievartavimo atveju kaltinamieji turi teisę viešai neskelbti savo pavardės, jei nėra pripažintas kaltu. Tai reiškia, kad iki verdikto negalima sakyti nieko, kas padėtų atskleisti kaltinamojo tapatybę. Kaltinamojo, kuris pripažįstamas nekaltu, tapatybės nustatyti neįmanoma.

Jei kaltinamasis pripažįstamas kaltu, kai kurios aukos gali norėti, kad kaltinamojo pavardė būtų paskelbta viešai. Tačiau dažnai, jei įvardijamas nuteistas asmuo, aukos tapatybė tampa žinoma. Nežiūrint to, kai kurios aukos nusprendžia, kad nori įvardyti nuteistą asmenį. Jei to norite, turite pasakyti kaltinimo solisitoriui ir teismui.

Jei esate nukentėjusysis, prieš nusprenddami turite gerai apsvarstyti, kokią įtaką kaltosios šalies įvardijimas turės jums, jūsų šeimai ir jūsų ateičiai. Galbūt reikėtų kreiptis juridinės konsultacijos.

26. Jei esu nusikaltimo auka, kaip teisėjas ir prisiekusieji nustatys, kaip mane paveikė nusikaltimas?

Priimant nuosprendį, teisėjui svarbu žinoti, kaip nusikaltimas paveikė auką. Prisiekusiesiems pripažinus kaltinamąjį kaltu, seksualinių ar smurtinių nusikaltimų atvejais teisėjas gali prašyti pranešimo apie poveikį aukai. Šiame pranešime aprašyta, kokią įtaką jums turėjo ir turi nusikaltimas.

27. Jei esu nukentėjusysis, ar turiu teisę gauti kompensaciją?

Pagal įstatymus galite turėti teisę į piniginę kompensaciją už bet kokį kūno sužalojimą ar uždarbio praradimą, kuri patyrėte dėl šio nusikaltimo. Tačiau yra apribojimų.

- Kaltam asmeniui sumokėti jums kompensaciją nurodo teisėjas.
- Pirmą teisėjas turi patikrinti, ar asmuo išgali jums mokėti. Pavyzdžiui, jei jie yra bedarbiai, teisėjas gali nematyti prasmės nurodyti jiems mokėti.

- Pinigų suma, kurią galite gauti, negali būti didesnė už sumą, kurią būtumėte gavę pagal civilinį ieškinį tame pačiame teisme.

Nusikaltimų padarytos žalos kompensavimo teismas (Criminal Injuries Compensation Tribunal) gali sumokėti kompensaciją už asmeniui padarytą žalą, kuri yra tiesioginė smurtinio nusikaltimo pasekmė (žr. kontaktinius duomenis, esančius 27 puslapyje).

Apeliacija dėl bylos

28. Ar gali kaltinamasis apskusti nuosprendį arba bausmę?

Taip, kaltinamasis gali apskusti jam priimtą nuosprendį arba bausmę.

Jei teismas vyko apylinkės teisme, kaltinamasis gali:

- apskusti apkaltinamąjį nuosprendį arba paskirtą bausmę išvažiuojamajam teismui ir
- byla bus nagrinėjama teisme pakartotinai; tai reiškia, kad vėl turėsite dalyvauti teisme kaip liudytojas.

Jei teismas vyko išvažiuojamajame teisme, Centriniam baudžiamųjų bylų teisme arba Specialiajame baudžiamųjų bylų teisme, kaltinamasis gali apskusti nuosprendį arba bausmę Baudžiamųjų bylų apeliaciniam teismui. Šiame teisme:

- vienas Aukščiausiojo teismo teisėjas ir du civilinių bylų teismo teisėjai kartu nagrinėja apeliaciją;
- užuot iš naujo išklausę parodymus, teisėjai skaito pradinio teismo kopiją.

Jei kaltinamasis buvo nuteistas kalėti, įprastai jis bus įkalintas tol, kol byla bus perduota Baudžiamųjų bylų apeliaciniam teismui.

29. Ar gali Valstybinių kaltinimų direktorius (VKD) apskūsti nuosprendį?

Taip, VKD gali apskūsti nuosprendį, bet tik tada, jei teismas vyko išvažiuojamajame teisme, Centriniam baudžiamųjų bylų teisme arba Specialiajame baudžiamųjų bylų teisme. Valstybinių kaltinimų direktorius (VKD) negali apskūsti apylinkės teismo nuosprendžio.

Jei, VKD nuomone, nuosprendis yra „neteisingai negriežtas“, t.y., jis gali prašyti Baudžiamųjų bylų apeliacinio teismo jį peržiūrėti. VKD turi prašyti peržiūrėti per 28 dienas nuo tada, kai teisėjas paskelbė nuosprendį. Kai kuriais atvejais VKD peržiūrai gali skirti daugiau laiko, bet ne daugiau kaip 56 dienas, skaičiuojant nuo nuosprendžio paskelbimo datos.

30. Kas gali prašyti VKD apskūsti pernelyg švelnų nuosprendį?

Pagal įstatymus jūs galite prašyti VKD apskūsti nuosprendį, jei esate:

- nusikaltimo auka;
- nusikaltimo aukos šeimos narys;
- gydytojas, advokatas arba klientą atstovaujantis socialinis darbuotojas.

31. Kaip apeliacinio teismo teisėjai peržiūri nuosprendį?

Apeliacinio teismo teisėjai perskaito raštišką teismo protokolą, kad suprastų priežastis, dėl kurių teismo teisėjas priėmė tam tikrą nuosprendį. Jie laikys nuosprendį „neteisingai negriežtu“ tik tada, jei, jų nuomone, teismo teisėjas padarė teisinę klaidą.

Apeliacija bus galima tik nedaugeliu atvejų.

Kaip susisiekti su VKD biuru

Valstybinių kaltinimų direktoriaus biuras (Office of the Director of Public Prosecutions)

14-16 Merrion Street
Dublin 2
Tel.: (01) 678 9222
Faksas: (01) 661 0915
Tinklalapis: www.dppireland.ie

Vyriausiasis kaltinimo solisitorius (Chief Prosecution Solicitor)

Solisitorių skyrius (Solicitors Division)
Valstybinių kaltinimų direktoriaus biuras
(Office of the Director of Public Prosecutions)
90 North King Street
Smithfield
Dublin 7
Tel.: (01) 858 8500
Faksas: (01) 858 8555
Tinklalapis: www.dppireland.ie

Vietiniai valstybės solisitoriai (Local State Solicitors)

Kiekvienos šalies vietinio valstybės solisitoriaus duomenis gausite paskambinę į mūsų biurą tel. nr. (01) 678 9222 arba apsikanę mūsų tinklalapyje www.dppireland.ie.

Kita naudinga informacija

Nusikaltimų aukų linija (Crime Victims Helpline)

Tel: 1850 211 407

Tekstinis telefonas: 085 133 7711

El. paštas: info@crimevictimshelpline.ie

Tinklapis: www.crimevictimshelpline.ie

Pagalbos nusikaltimų aukoms biurui (Victim Support Services)

Daugiau informacijos apie teisinės pagalbos ir kitas pagalbos aukoms tarnybas gali pateikti Pagalbos nusikaltimų aukoms linija (žr. aukščiau).

Teismų tarnyba (Courts Service)

Informacijos biuras

Phoenix House

15/24 Phoenix Street North

Smithfield

Dublin 7

Tel.: (01) 888 6000

Faksas: (01) 873 5250

Tinklapis: www.courts.ie

Teisingumoir teisės reformų departamentas (Department of Justice and Law Reform)

94 St. Stephen's Green

Dublin 2

Tel.: (01) 602 8202

Faksas: (01) 661 5461

Tinklapis: www.justice.ie

**Pagalbos nusikaltimų aukoms komisija
(Commission for the Support of Victims of Crime)**

Teisingumo teisės reformų departamentas

51 St. Stephen's Green

Dublin 2

Tel: (01) 602 8661

Faksas.: (01) 602 8634

Tinklapis: www.victimsofcrimeoffice.ie

www.csvc.ie

**Nusikaltimų padarytos žalos kompensavimo teismas
(Criminal Injuries Compensation Tribunal)**

13 Lower Hatch Street

Dublin 2

Tel.: (01) 661 0604

Faksas: (01) 661 0598

Teisinės pagalbos komisija (Legal Aid Board)

Quay Street

Cahirciveen

Co. Kerry

Tel.: (066) 947 1000

Faksas: (066) 947 1035

Tinklapis: www.legalaidboard.ie

Kokia yra VKD biuro struktūra

Rodyklė

Apeliacija	22
Parodymų knyga	12
Pagalbos nusikaltimų aukoms linija (Crime Victims Helpline)	16, 26
Nusikaltimų padarytos žalos kompensavimo teismas (Criminal Injuries Compensation Tribunal)	22, 27
Kryžminė apklausa	14
Liudytojo parodymai dalyvaujant priešingos šalies advokatui	13
Nusikaltimai, už kuriuos numatyta baudžiamoji atsakomybė	10
Teisinė priežiūra (bylos nagrinėjimas dar kartą aukštesnės instancijos teisme)	16
Prisiekusieji	13
Teisinės pagalbos komisija (Legal Aid Board)	19, 27
Vietiniai valstybės solisitoriai (Local state solicitors)	8, 25
Paruošiamasis posėdis	18
Bausmė	15
Supaprastinta tvarka nagrinėjami nusižengimai	9
Kopija (nuorašas)	18
Nuosprendis	23
Pranešimas apie poveikį aukai (Victim Impact Statement)	15
Vaizdo ryšys	18, 19
Liudytojo parodymai	8
Liudytojo šaukimas į teismą	11
Liudytojo išlaidos	21